

УПРАВЛІННЯ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВ

студент Гасва А.В.

(науковий керівник доцент Боронос В.Г.)

Заходи, спрямовані на оздоровлення фінансової системи України, можуть дати позитивні результати лише за умови відновлення платоспроможності базової ланки економіки - підприємств та організацій.

Висока собівартість продукції вітчизняного виробництва та істотне зменшення попиту на неї стали головними причинами фінансової кризи переважної більшості українських підприємств. Стан державних фінансів залежить в першу чергу від стану фінансів підприємств, бо вони виступають головними платниками податків. В умовах дії ринкових відносин суб'єкти господарювання мають постійно адаптуватися до змін попиту: розширювати асортимент, поліпшувати кість, знижувати собівартість та ціни, оптимізувати структуру витрат. Проте вітчизняні підприємства не змогли безболісно перейти від „ринку продавця“, який діяв за адміністративної системи господарювання, до „ринку покупця“. Керівники багатьох суб'єктів господарювання за браком належної кваліфікації (або зумисне) довели свої підприємства до межі банкрутства.

Однією з негативних тенденцій, яка є наслідком незадовільного фінансового стану більшості вітчизняних підприємств, є катастрофічне зростання кредиторської і дебіторської заборгованості на підприємствах.

Зауважимо, що банкрутство та ліквідація підприємства означають не лише збитки для його акціонерів, кредиторів, виробничих партнерів, споживачів продукції, а й зменшення податкових надходжень до бюджету, зростання безробіття, що зрештою може стати одним із чинників макроекономічної нестабільності.

Важливо вміти виділяти серед неплатоспроможних суб'єктів господарювання тих, які тимчасово потрапили у скрутне становище і мають значний потенціал для подальшого успішного функціонування. Найдієвішим засобом запобігання банкрутству підприємства є вчасне виявлення ознак фінансової кризи й аналіз можливостей відновлення його платоспроможності. Це дає можливість знайти шляхи оздоровлення фінансового стану за допомогою здійснення окремих заходів або проведення фінансової санації.

Істотним є те, що серед підприємств, справи про банкрутство

яких перебувають на розгляді, значний відсоток становлять такі, що тимчасово потрапили в скрутне становище. Вартість їхніх активів набагато вища за кредиторську заборгованість. За умови проведення санації (оздоровлення) чи реструктуризації ці підприємства можуть розрахуватися з боргами і продовжити діяльність. Проте через недосконале законодавства, відсутність належного теоретико-методичного забезпечення санації, дефіцит кваліфікованого фінансового менеджменту, брак державної фінансової підтримки виробничих структур та з інших суб'єктивних і об'єктивних причин, багато з потенційно життєздатних підприємств, у тому числі тих, що належать до пріоритетних галузей народного господарства України, стають потенційними банкрутами.

Успішне проведення санації підприємств пов'язане зі своєчасною оцінкою ефективності санаційних заходів, їхнього впливу на економічний стан підприємства. На цій підставі можуть оперативно коригуватися плани санації, стимулюватися їхні виконавці.

Питання оцінки заходів щодо виходу підприємства із скрутного економічного стану мають важливе значення для їх власників, організаторів санації та для органів управління розвитком галузі регіону. Останнє зумовлене тим, що незадовільний стан підприємств має негативний вплив на інші, у тому числі суміжні підприємства, у зв'язку з порушенням виробничих зв'язків і рівноваги між ними. При цьому місцеві бюджети недораховуються відповідних сум доходів.

Оцінка ефективності проведення санації підприємств тісно пов'язана з питанням антикризового управління з діагностикою їхнього банкрутства, яке у сучасній економічній літературі багато авторів вважають одним із центральних питань економічної науки.

Вітчизняними дослідниками розроблено методи прогнозування банкрутства підприємств. Одним із них є модель інтегральної оцінки фінансового стану, запропонована О.Терещенком на підставі застосування методології дискримінантного аналізу фінансових показників вибіркової сукупності підприємств. Ця модель враховує вітчизняні умови господарювання. Вирішальним критерієм підбору системи фінансових показників для практичного застосування моделі, повинна бути їх об'єктивність.

За динамікою показника фінансового стану підприємств, які перебувають у стадії фінансової санації, скоригованого коефіцієнт похибки оцінки, можна судити про результативність організаторів здійснення санаційних заходів, визначити форми, розміри їх заохочення. За таких умов арбітражні керуючі здійснюватимуть не „адміністративний нагляд“, а „ефективне економічне управління“, зокрема управління фінансовою санацією підприємств.